

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	9 oktober 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0552	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8214AAFE	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	16 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	-kaart planlocatie met aangetroffen verblijfplaatsen - kaart met alternatieve verblijfplaatsen - specifieke maatregelen activiteitenplan en aanvullingen	ONDERWERP	onthefing ruimtelijke ingrepen complex 3315 te Wilnis

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 16 maart 2020 van Ecologisch Adviesbureau Viridis b.v. namens Stichting GroenWest om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de laatvlieger;

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 augustus 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op energetisch onderhoud en renovatie van de woningen in complex 3315 te Wilnis. De werkzaamheden bestaan onder andere uit:

- toepassen van spouwmuurisolatie;
- vervangen van dakpannen door geïsoleerde staaldakplaten;
- vervangen van de dakgoten;
- verwijderen van de schoorstenen;
- realiseren van nieuwe overstekken en dakbeschot;
- gevelvoegwerk, ca. ¼ van het oppervlak.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Aanwezige soorten

Gierzwaluw

De gierzwaluw is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn in de onderstaande woningen in totaal negen nestplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen:

- twee nesten in de Doctor J. Severijnplantsoen 19
- een nest in de Dominee H. ten Brickplantsoen 1
- twee nesten in de Dominee H. ten Brickplantsoen 19
- twee nesten in de Dominee H. ten Brickplantsoen 2
- een nest in de Dominee W.A. Willemsplantsoen 1
- een nest in de Dominee W.A. Willemsplantsoen 13

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn in de onderstaande woningen in totaal drie zomerverblijfplaatsen en in totaal drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

- een zomerverblijfplaats in de Doctor J. Severijnplantsoen 2
- een zomerverblijfplaats in de Dominee W.A. Willemsplantsoen 1
- een zomerverblijfplaats in de Dominee W.A. Willemsplantsoen 12
- een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Doctor J. Severijnplantsoen 2-16
- een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Dominee W.A. Willemsplantsoen 1-19
- een paarverblijfplaats in het woonblok aan de Dominee W.A. Willemsplantsoen 12-16

Laatvlieger

De laatvlieger is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek is een zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen aan de Dominee W.A. Willemsplantsoen 12. Desbetreffende verblijfplaats wordt niet beschadigd of vernietigd (zie bijlage 3), mogelijk wordt de laatvlieger wel verstoord tijdens de werkzaamheden (geluid en trilling).

Staat van instandhouding

Gierzwaluw

Gierzwaluwen komen algemeen voor in dorpen en steden. Het landelijk aantal broedparen is lastig te berekenen door de aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels en het kortstondige bezoek aan nestplekken. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 40.000 tot 60.000 (Sovon, 2018), maar dit kan (veel) te laag zijn. In dorpen en kleinere steden ligt de verhouding namelijk tussen gierzwaluwen en inwoners op 1:100. Dan zou de Nederlandse gierzwaluwpopulatie ongeveer 160.000 paren bedragen, bijna vier keer groter dan tot nu toegedacht, maar cijfers voor de grote steden ontbreken (Verkade et al., 2015). Wel zijn er afnames bekend van ingrijpend gerenoveerde buurten en gebouwen. Deze verdwijning van kolonies lijkt mogelijk (ten dele) gecompenseerd te worden door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders (Verkade et al., 2015). Omvangrijke kolonies worden dus schaarser. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel wordt in Nederland gekarakteriseerd als gunstig. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt (Sovon, 2018).

De staat van instandhouding van de gierzwaluw in Wilnis is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervan uitgegaan dat de gierzwaluw hier een stabiele populatie heeft. Afbreuk van de staat van instandhouding van de lokale populatie gierzwaluw wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van o.a. de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste 4 jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2019). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig.

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in de gemeente Wilnis is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervanuit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft. Afbreuk van de staat van instandhouding van de lokale populatie gewone dwergvleermuizen wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Laatvlieger

De laatvlieger is een grote gebouwbewonende vleermuis en komt in Nederland vrij algemeen voor. Het leefgebied van de laatvlieger bestaat uit open tot halfopen landschappen met opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies bevinden zich vooral in gebouwen. Dergelijke plaatsen komen in Nederland veelvuldig voor waardoor het leefgebied in Nederland in de huidige situatie kan worden beoordeeld als 'gunstig'. De populatiegrootte van de laatvlieger is in 1994 geschat op 30.000 tot 50.000 individuen. Het gevonden aantal hangt echter sterk af van de onderzoeksinspanning. Er zijn nog maar weinig systematisch verzamelde gegevens aanwezig over de populatietrend van de laatvlieger, om hieraan met zekerheid conclusies te verbinden. Vanuit het NEM-meetnet Zoldertellingen zijn waarnemingen bekend van 1996 tot en met 2016. De informatie uit deze tellingen geeft een toename aan van het aantal waargenomen laatvliegers. Ook zijn positieve trends te zien in de tellingen van het NEM-meetnet Vleermuistransecttellingen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichteren van kieren en gaten in gebouwen. Het toekomstperspectief van de laatvlieger is daarom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Er is over de populatie van de laatvlieger in de Provincie Utrecht onvoldoende bekend (kennislacune), waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de toe- of afname van de populatieomvang in deze provincie (Zoogdierverseniging, 2019). De staat van instandhouding van de laatvlieger is landelijk matig ongunstig.

De staat van instandhouding van de laatvlieger in de gemeente Wilnis is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven, maar vanwege het minimale belang van het plangebied in Wilnis voor de lokale populatie (één zomerverblijfplaats van één individu), en omdat er voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn in de wijk waarin het plangebied aanwezig is en omdat de verblijfplaats niet beschadigd of vernietigd wordt (alleen mogelijk verstoord), wordt de staat van instandhouding van de laatvlieger niet aangetast.

Belang van de aanvraag

Ten aanzien van de gierzwaluw is de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger is de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke effecten". Er wordt voor de aangedragen onderbouwing verwezen naar de aanvraag.

Algemene uitgangspunten van verduurzaming en renovatie

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector¹ opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011)² is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt

¹ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2013/09/convenant-huursector.pdf>

² <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2011/02/25/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving-webversie.pdf>

bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, dit is van groot belang voor de koopkracht voor huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Het aangevraagde project

Het doel van de renovatiewerkzaamheden is om voor de komende jaren de woningen kwalitatief op peil te houden van de woningen en ze tevens energiezuiniger te maken. Zodoende zullen de woningen voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. De noodzaak tot groot onderhoud komt voort uit de huidige staat van de woningen. Indien groot onderhoud uitblijft zal de kwaliteit van de woningen en daardoor de bewoonbaarheid de komende jaren onder druk komen te staan. Bovendien worden energiebesparende maatregelen getroffen zodat wordt voldaan aan de nieuwe eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. De ingrepen zorgen voor een vermindering in het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen; een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen betekent minder emissies van schadelijke stoffen. Lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Door renovatie en isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie gaan de energielasten sterk omlaag en wordt het comfort binnenshuis verbeterd.

Vocht en tocht in huis worden beperkt, wat een beter en gezonder binnenklimaat oplevert. De te renoveren woningen zijn verouderd en raken in verval wanneer geen werkzaamheden uitgevoerd worden. Wanneer woningen niet worden gerenoveerd kunnen ze een gevaar voor de openbare veiligheid gaan vormen. Dakpannen kunnen van het dak waaien, gevelpanelen kunnen gaan loshangen en vervolgens wegwaaien en dakgoten kunnen gaan verzakken.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd zijn. De ecologische impact op de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en laatvlieger is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger komt door het project niet in gevaar. Het belang van het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van de soorten.

Alternatievenafweging

Locatie

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan daarom niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van woningen en dat is per definitie strikt locatie gebonden. De technische staat van de woningen is dusdanig dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Als geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop van de woningen. Sloop van de woningen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten als vleermuizen en gierzwaluwen.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt.

Werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

I. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

II. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

III. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IV. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311. Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

V. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (hierna: RUD Utrecht).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Ecologisch Adviesbureau Viridis b.v. op 16 maart 2020, namens Stichting GroenWest en de aanvulling hierop van 16 september 2020 gelet op artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting GroenWest

Adres: Postbus 2171

Postcode en woonplaats: 3440 DD Woerden

Ontheffing 8214AAFE voor het tijdvak vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 augustus 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, en 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*), voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en voor zover dit betreft het verstoren van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft complex 3315 gelegen aan de Doctor J. Severijnpantsoen, Dominee H. ten Brickplantsoen en Dominee W.A. Willemsplantsoen te Wilnis

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, zo ruim mogelijk voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring/ vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het

- logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in het activiteitenplan en de aanvullingen uit dit besluit geregistreerd.
9. De maatregelen, genoemd in het activiteitenplan, alsmede de maatregelen vanuit de beantwoording van de aanvullende vragen voor complex 3315 (bijlage 2 en 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
 10. Om het doden van exemplaren zoveel mogelijk te voorkomen dienen de woningen voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van 'exclusion flaps' in de periode tussen 15 augustus en 31 oktober 2020.
 11. Het afplakken van de verblijfplaatsen mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen na het afplakken gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog op het gebied van vleermuizen.
 12. Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn dient gekeken te worden op welke plaatsen het gebouw niet goed dicht is gezet met de exclusion flaps. Na het goed dichtzetten geldt wederom bovenstaande voorschrift 11.
 13. Er dient monitoring plaats te vinden op de functionaliteit van de te realiseren alternatieve kraamverblijfplaats. De monitoring dient uitgevoerd te worden volgens het vastgestelde vleermuisprotocol en dient minimaal toe te zien op of de gewone dwergvleermuizen gebruik maken van de aangeboden permanente alternatieven, en zo ja, met welke aantallen van de soort ervan gebruik wordt gemaakt.
 14. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na realisatie van de permanente verblijfplaatsen en dient twee jaar later nogmaals uitgevoerd te worden.
 15. De rapportage over de monitoring dient uiterlijk 31 december van het jaar waarin de monitoring is uitgevoerd ter beoordeling voorgelegd te worden aan de provincie Utrecht.
 16. Indien blijkt dat de genomen maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan de provincie Utrecht (in overleg met de ontheffinghouder) extra maatregelen opleggen. De monitoring kan gestaakt worden, zodra duidelijk is dat de permanente verblijfplaatsen in gebruik zijn door de soorten (gierzwaluw of vleermuizen) waarvoor ze gecreëerd zijn.

Na de werkzaamheden:

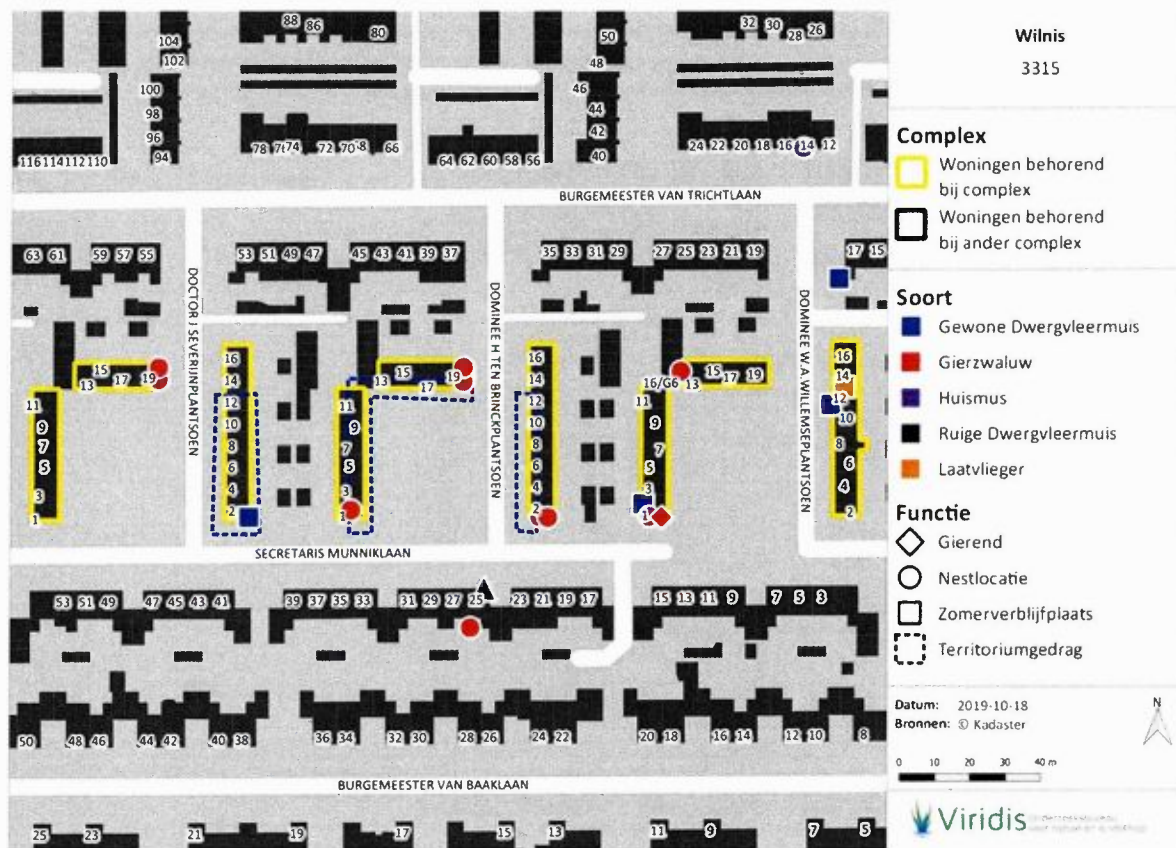
17. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.
18. De tijdelijke voorzieningen mogen pas worden verwijderd een half jaar nadat de permanente voorzieningen zijn aangeboden en alleen als er geen vleermuizen in aanwezig zijn.

Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1: Planlocatie met aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 4.1 | Resultatenkaart van complex 3315, Wilnis

Bijlage 2: kaarten met alternatieve verblijfplaatsen

In figuur 2 zijn de locaties van de 28 tijdelijke kasten weergegeven. De kasten zijn ophangen aan de kopse gevels, op goothoogte, of aan de voorzijde van de woningen, direct onder de goot. Voor de 28 definitieve alternatieve verblijfplaatsen volgt nog een aangepaste kaart. Hiervoor wordt maatwerk toegepast in de betimmering onderlangs het dak.

Figuur 2 | Overzichtkaart van complex 3315, overzicht posities 28 tijdelijke kasten.

Bijlage 3: Specifieke maatregelen activiteitenplan en aanvullingen

In complex 3315 moeten in totaal minimaal 28 verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten acht alternatieve zomerverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis, 12 paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en vier zomerverblijfplaatsen voor de laatvlieger. Daarnaast moeten er 45 nestplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden.

Hieronder wordt per woonblok het aantal aan te brengen alternatieve verblijfplaatsen voor de aangetroffen beschermde soorten beschreven.

Mitigatie Dr. J. Severijnplantsoen 13 t/m 19 (oneven)

Gierzwaluwen

- Binnen dit woningenblok zijn twee nesten van de gierzwaluw aangetroffen.
- Er moeten tien alternatieve nestplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden.

Mitigatie Dr. J. Severijnplantsoen 2 t/m 16 (even)

Vleermuizen

- Binnen dit woningenblok zijn één paarverblijfplaats en één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen, waarbij mogelijk gebruik wordt gemaakt van dezelfde invliegopening en ruimte om te verblijven.

- Er moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden.

Ds. H. ten Brinckplantsoen 1 t/m 11 (oneven)

Vleermuizen

- Binnen dit woningenblok is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.
- Er moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden.

Gierzwaluwen

- Binnen dit woningenblok is één nestplaats van de gierzwaluw aangetroffen.
- Er moeten vijf alternatieve nestplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden.

Ds. H. ten Brinckplantsoen 13 t/m 19 (oneven)

Vleermuizen

- Binnen dit woningenblok is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat echter om hetzelfde exemplaar met dezelfde verblijfplaats als binnen het hiervoor genoemde woningenblok. Mitigatie is voor dit woningenblok dan ook niet nodig.

Gierzwaluwen

- Binnen dit woningenblok zijn twee nestplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen.
- Er moeten tien alternatieve nestplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden.

Ds. H. ten Brinckplantsoen 2 t/m 16 (even)

Vleermuizen

- Binnen dit woningenblok is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.
- Er moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden.

Gierzwaluwen

- Binnen dit woningenblok zijn twee nestplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen.
- Er moeten tien alternatieve verblijfplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden.

Ds. W.A. Willemseplantsoen 1 t/m 11 (oneven)

Vleermuizen

- Binnen dit woningenblok is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.
- Er moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden.

In de woning aan de dominee W.A. Willemsplantsoen 12 is een zomerverblijfplaats van laatvlieger vastgesteld. De invliegopening bevindt zich onder de dakgoot aan de voorzijde en de verblijfplaats bevindt zich in de spouwmuur. Er is geen verbinding tussen de spouwmuur en het dak. De spouwmuur van deze woning zal niet geïsoleerd worden waardoor de verblijfplaats van de laatvlieger intact blijft. In overleg met de aannemer wordt bepaald of de overige woningen binnen het woonblok (dominee W.A. Willemsplantsoen 2-16) aan de voorzijde wel geïsoleerd kunnen worden of de gehele voorgevel van het woonblok worden ontzien. Dit betekent dat het niet noodzakelijk is om de verblijfplaats te mitigeren.

2.4.1 Algemene informatie mitigatie

Vleermuizen

Permanente mitigatie

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas gerealiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.
- De permanente alternatieve verblijven worden zo dicht mogelijk bij de huidige verblijven gerealiseerd.
- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 cm zal worden open gehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40 cm over de volle lengte van het schuine dak (Figuur 2.1).
- Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering zal 1,5 cm ruimte beschikbaar komen. De betimmering wordt onderlangs afgedicht, maar iedere twee meter wordt over een lengte van 15 cm de ruimte achter de betimmering invliegbaar gemaakt voor vleermuizen. Over de volle lengte van alle woningenblokken (zowel aan de voor- als

achterzijde) komen zodoende vele meters verblijfplaats beschikbaar met tientallen invliegopeningen (Figuur 2.2).

- Door zowel aan de kopse zijden als aan de voor- en achterzijde van de woningen over de volle lengte van de gevels verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren, wordt ruimschoot over gecompenseerd.
- De alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.

Tijdelijke mitigatie

- Om aan voldoende gewenningsperiode voor paar- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen te kunnen voldoen, zal tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moeten worden gezorgd voor voldoende tijdelijke verblijfplaatsen.
- De tijdelijke kasten zijn voor 15 februari 2020 opgehangen. Op deze manier is er voldoende gewinning totdat de werkzaamheden starten. Het gaat om 24 kasten die verspreid in het gebied zijn opgehangen.
- De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden.
- De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021.

Gierzwaluwen

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas ge-

realiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.

- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarbinnen nestplaatsen voor de gierzwaluw worden gerealiseerd.
- Binnen de betimmering wordt een "bak" gerealiseerd over de volle lengte van het schuine dak, waarbinnen langs iedere schuine zijde drie nestplaatsen voor de gierzwaluw worden gerealiseerd. Zodoende komen op iedere kopse gevel zes nestplaatsen voor de gierzwaluw beschikbaar.
- In complex 3315 zijn 18 kopgevels aanwezig. Binnen iedere kopgevel worden zes nestplaatsen gerealiseerd, waardoor binnen het complex 108 nestplaatsen beschikbaar komen. Dit is ruimschoots overcompensatie ten opzichte van de noodzakelijke 45 alternatieve nestplaatsen voor de gierzwaluw.
- De permanente alternatieve verblijven worden op exact dezelfde locatie als de huidige verblijven gerealiseerd.
- De alternatieve nestplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.

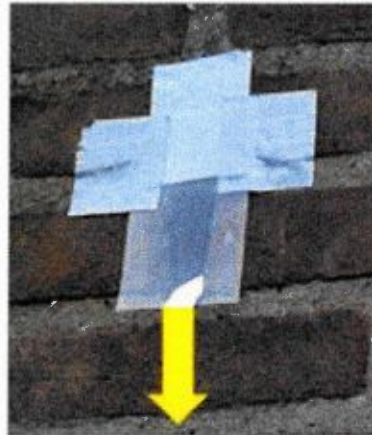
Tabel 2.1 | Planning mitigerende maatregelen

Wat	Wanneer
Plaatsen tijdelijke vleermuiskasten	Half februari 2020
Plaatsen gierzwaluwkasten	Gedurende de werkzaamheden
Plaatsen permanente vleermuiskasten	Gedurende de werkzaamheden
Ongeschikt maken verblijven	Half juli- begin augustus 2020
Start werkzaamheden	Half augustus 2020

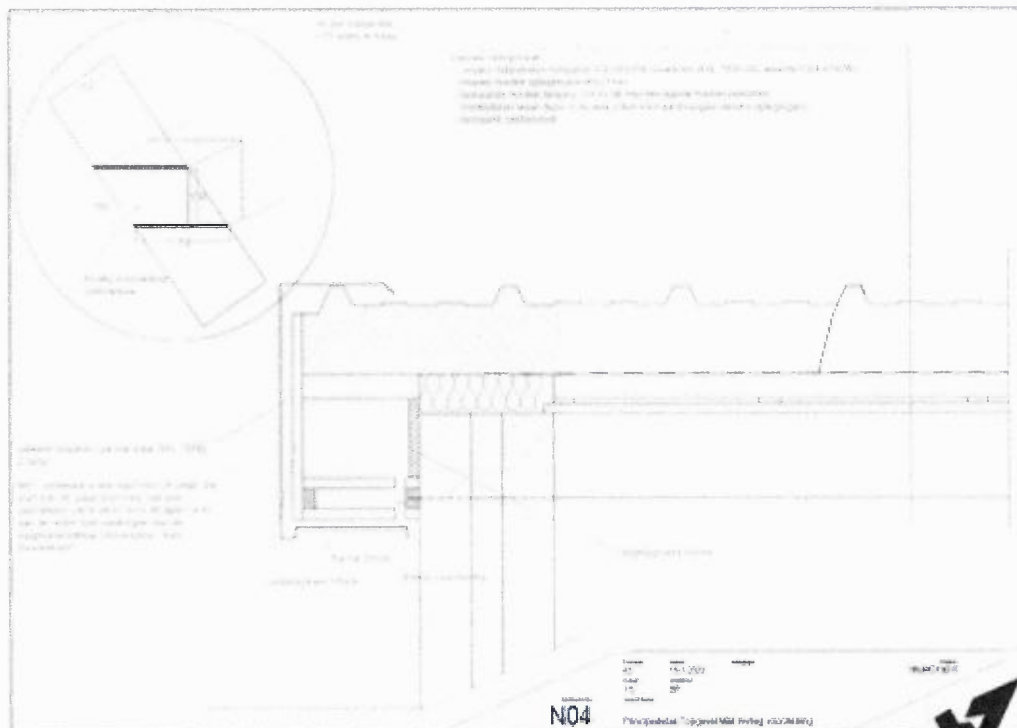
EXCLUSION FLAPS

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen af te sluiten, op zo'n manier dat in de spouw aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in.

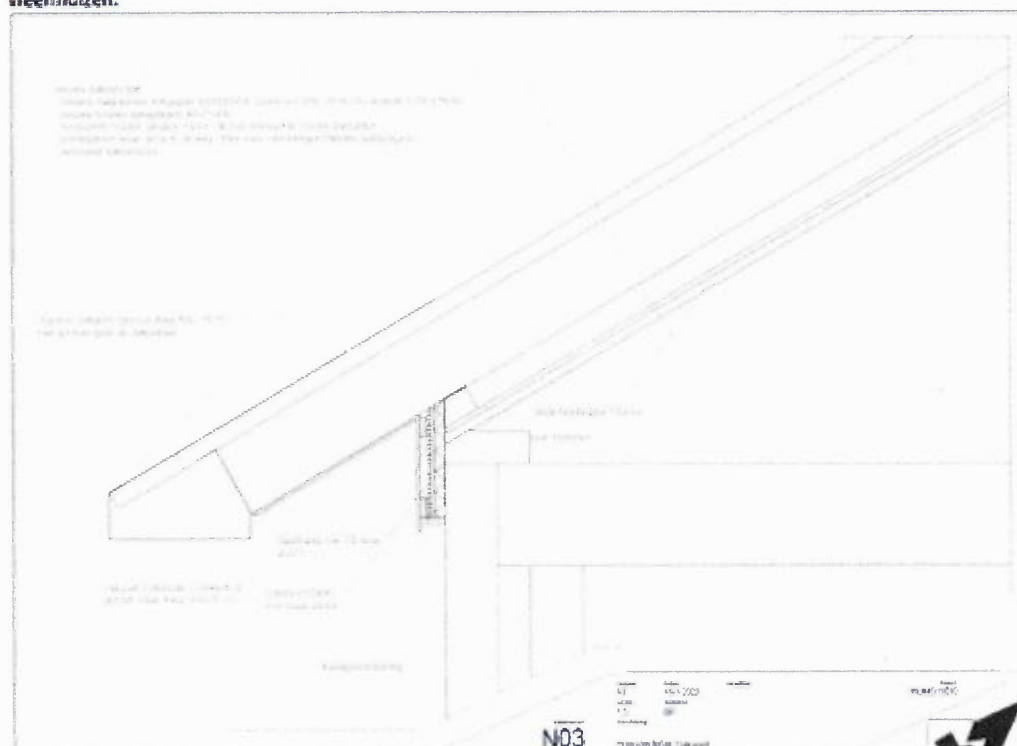
'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust. Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

De tijdelijke vleermuiskasten worden geplaatst aan de gevels binnen het plangebied waar de verblijfplaatsen van vleermuizen tijdens het onderzoek zijn vastgesteld. Deze verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt door het plaatsen van exclusion flaps, de vleermuiskasten dienen dan als alternatieve verblijfplaats en worden niet geplaatst binnen in gebruik zijnde territorium.

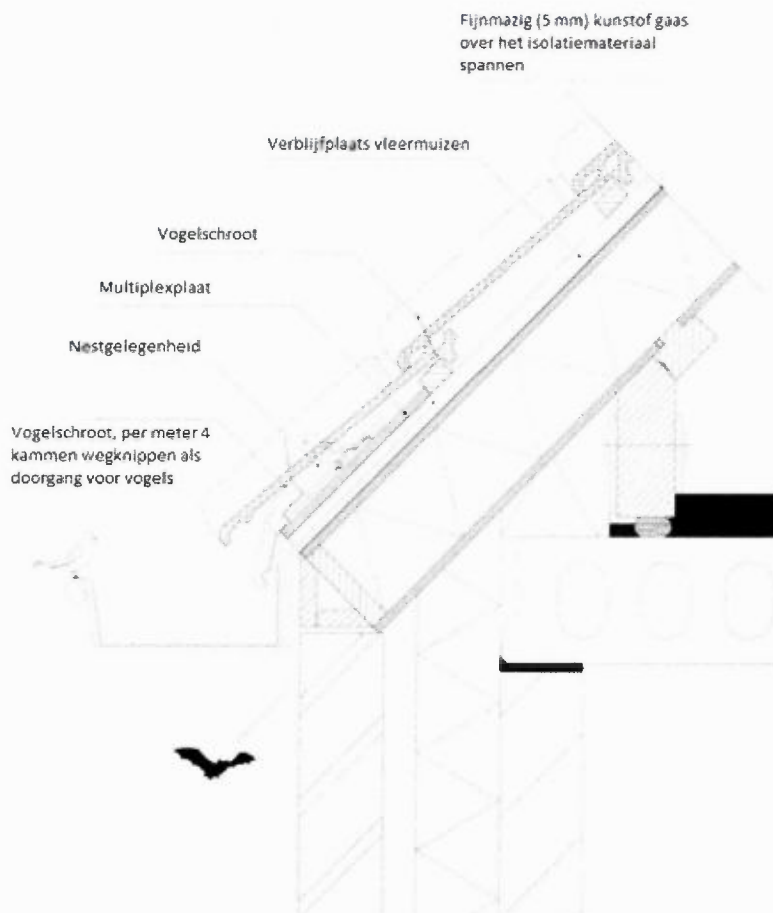

Figuur 2.1 | Betimmering kopse kanten met nestplaatsen voor gierzwaluw en eventueel huismus en verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Figuur 2.2 | Betimmering voor- en achterzijde van de woningen met verblijfplaatsen voor vleermuizen

Daken kunnen ook geschikt worden gemaakt voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Dit is vooral aan de orde als er ook aan het dak isolerende werkzaamheden worden uitgevoerd. Onderstaande tekening geeft aan waar verblijfplaatsen voor de soorten ontstaan.

- Methode 1 (gierzwaluw en vleermuizen): Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 cm wordt opengehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40 cm over de volle lengte van het schuine dak. Binnen de houten betimmering worden tevens nestplaatsen voor de huismus gerealiseerd.
- Methode 2 (vleermuizen): Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering komt 1,5 cm ruimte beschikbaar.

Methode 1 houdt in dat er tussen de houtbetimmering en de gevel een ruimte van 1,5 cm vrijgehouden wordt als verblijfplaats voor vleermuizen. Binnen de houtbetimmering worden aparte bakken met invliegopening van 30x70 mm gecreëerd. De binnenruimte achter de invliegopening meet minimaal 15x15x50cm. Per kopse kant zijn dat zes nestplaatsen voor de gierzwaluw. De vleermuis en gierzwaluw komen dus niet met elkaar in contact.

Deze manier van mitigatie is door Viridis gebruikt in andere projecten, hier zijn alleen nog geen resultaten bekend van. Het maatwerk is onderschreven door o.a. de vogelbescherming en de zoogdierverseniging. De website bouw Natuurinclusief.nl/blogs/ruimte-voor-gierzwaluw-mus-of-mees-in-overstekende-dakranden.

Brochure vleermuisvriendelijk bouwen opgesteld door landschapsbeheer Flevoland, zoogdierverseniging en TAUV bv. wordt het maatwerk doormiddel van boeiborden en houtbetimmering langs de gevel beschreven als een effectieve manier om verblijfplaatsen te mitigeren (Zie bijlage mail).

De boeiborden en houtbetimmering worden van duurzaam hout gemaakt. Het beheer van deze materialen zal gebeuren door GroenWest deze werkzaamheden blijven beperkt tot het schilderen van het hout en wordt meegenomen in het reguleren onderhoud.

VLEERMUISKASTEN

Vleermuiskasten kunnen een goede oplossing zijn als andere mogelijkheden niet toepasbaar zijn. Er zijn diverse modellen in omloop. Welk model het meest geschikt is hangt af van de situatie en zal door een deskundige bepaald moeten worden. Het realiseren van alternatieve kraamkasten is steeds maatwerk en wordt per locatie bekeken.

Inmetstelstenen

Er zijn verschillende types inmetstelstenen op de markt. Deze inmetstelstenen zijn te koppelen waardoor uit meerdere compartimenten bestaande grote ruimtes ontstaan. Deze stenen zijn inzetbaar wanneer het onwenselijk is dat vleermuizen in de spouw komen of wanneer geen spouw aanwezig is. Overigens is het wel mogelijk om via deze kasten vleermuizen toegang aan de spouw te bieden. Om deze kasten goed te laten functioneren, gelden de volgende voorwaarden:

- De onderrand van de kasten bevinden zich minimaal 2.80 meter boven de grond en/of een horizontaal vlak (bijvoorbeeld boven een plat dak van een aanbouw).
- De kasten moeten vrij aanvliegbaar zijn. Vermijd obstakels en lichtbronnen in de buurt van de kasten.
- Voor een grotere kans op succes koppel minimaal 2 kasten aan elkaar.

Voorbeelden van inmetstelstenen:

IB VL 01 en IB VL 02 (Vivara)

IB VL 01 gekoppeld met een IB VL 02

Schematische opbouw van een in te metselen kraamverblijfplaats; links onder de IB VL 01, de overige kasten (IB VL 02) worden gekoppeld geplaatst, na verwijdering van de in oranje aangegeven tussenschotjes.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen maken gebruik van nestgelegenheden in spouwmuren en onder dakranden en daken. Bij de renovatie van woningen door het toepassen van spouwmuurisolatie of dakisolatie verdwijnen deze nestgelegenheden. Het plaatsen van een inbouwgiervzwaluwkast is een goede oplossing als het behouden van de originele nestplaats geen mogelijkheid is. Deze kasten dienen bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de originele invliegopening ingemetseld te worden.

IB GZ 01 Gierzwaluwkast (Vivara)

IB GZ 01 kasten ingemetseld in de gevel